

CZU 347.91/.95

DOI <https://doi.org/10.52388/2345-1971.2023.1.07>

ANALIZA SITUAȚIEI ÎN DOMENIUL PROCEDURII CIVILE DE INSTITUIRE A MĂSURILOR DE OCROTIRE JUDICIARĂ

Angela CORJAN

Doctorandă, Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”,
Chișinău, Republica Moldova

e-mail: avocat_angela_corjan@yahoo.com

<https://orcid.org/0009-0002-9706-3974>

Violetta VOINSCAIA

Doctorandă, Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”,
Chișinău, Republica Moldova,

e-mail: vita.voinscaia@mail.ru

<https://orcid.org/0009-0003-5119-9590>

În prezentul articol ne propunem să facem o analiză și evaluare a unor aspecte legate de aplicarea legislației cu privire la instituirea măsurilor de ocrotire judiciară, temeiurilor, formelor și principiilor ocrotirii judiciare, în scopul protejării drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor puse sub ocrotire. Vom acorda o atenție deosebită principiului privind respectarea dorinței și sentimentelor persoanei vizate la instituirea și punerea în aplicare a măsurilor de ocrotire, în speță, a adultului incapabil, preocupările comunității internaționale în materie de ocrotire bazate pe dorințele din trecut și prezent și sentimentele celui interesat. Reglementarea procedurii instituirii măsurilor de ocrotire este de competența internă a statului, astfel că fiecare stat are propria sa tratare a acestui aspect. Vom face recomandări pentru cercetările ulterioare în domeniul procedurii civile de instituire a măsurilor de ocrotire judiciară.

Cuvinte-cheie: măsură de ocrotire, ocrotire provizorie, reprezentant legal, procedura civilă specială, reprezentare juridică, drepturi.

ANALYSIS OF THE SITUATION IN THE FIELD OF THE INSTITUTION PROCEDURE OF JUDICIAL PROTECTION MEASURES

In this article we propose to make an analysis and evaluation of some aspects related to the application of legislation regarding the establishment of judicial protection measures, the grounds, forms and principles of judicial protection, in order to protect the rights and legitimate interests of the persons placed under protection. We will pay particular attention to the principle of respecting the wishes and feelings of the person concerned when establishing and implementing measures to protect, in this case, the incapacitated adult, the concerns of the international community in terms of protection based on the past and present wishes and feelings of the person concerned. The regulation of the procedure for the establishment of protective measures is the internal competence of the state, so that each state has its own treatment of this aspect. We will make recommendations for further research in the field of civil procedure for the establishment of judicial protection measures.

Keywords: protective measure, provisional protection, legal representative, special civil procedure, legal representation, rights.

ANALYSE DE LA SITUATION DANS LE DOMAINE DE LA PROCÉDURE D'ÉTABLISSEMENT DES MESURES DE PROTECTION JUDICIAIRE

Dans cet article, nous proposons d'analyser et d'évaluer certains aspects liés à l'application de la législation sur la mise en place de mesures de protection judiciaire, les motifs, les formes et les

principes de la protection judiciaire, afin de protéger les droits et les intérêts légitimes des personnes sous protection. Nous accorderons une attention particulière au principe du respect des souhaits et des sentiments de la personne concernée lors de l'établissement et de la mise en œuvre des mesures de protection, dans ce cas, de l'adulte incapable, aux préoccupations de la communauté internationale en matière de protection fondées sur les souhaits du passé et du présent et les sentiments de la personne concernée. La réglementation de la procédure d'établissement des mesures de protection relève de la compétence interne de l'État, de sorte que chaque État a son propre traitement de cet aspect. Nous formulerons également quelques recommandations pour poursuivre les recherches dans le domaine de la procédure d'établissement des mesures de protection judiciaire.

Mots-clés: mesure de protection, protection provisoire, représentant légal, procédure civile spéciale, représentation légale, droits.

АНАЛИЗ СИТУАЦИИ В ОБЛАСТИ ГРАЖДАНСКОГО ПРОЦЕССА ПРИ ВНЕДРЕНИИ МЕР СУДЕБНОЙ ЗАЩИТЫ

В данной статье мы предлагаем провести анализ и оценку некоторых аспектов применения законодательства об установлении мер судебной защиты, оснований, форм и принципов судебной защиты в целях защиты прав и законных интересов лиц, помещенных под охрану. Мы уделим особое внимание принципу уважения желаний и чувств заинтересованного лица при разработке и реализации мер по защите, в данном случае, недееспособного взрослого, озабоченностям международного сообщества в плане защиты, основанном на прошлом и настоящем. желания и чувства заинтересованного лица. Регулирование порядка установления защитных мер является внутренней компетенцией государства, поэтому каждое государство имеет свою трактовку этого аспекта. Мы дадим рекомендации по дальнейшим исследованиям в области гражданского процесса для установления мер судебной защиты.

Ключевые слова: мера защиты, временная защита, законный представитель, специальный гражданский процесс, юридическое представительство, права.

Introducere

Obiectul activității judecătorești în procedura civilă se modifică în funcție de categoria drepturilor și intereselor legitime ce urmează a fi apărate pe cale judiciară. Din aceste considerente și procedura civilă cuprinde mai multe feluri de procedură, inclusiv procedura specială.

Metodologia de cercetare folosită. Rezultatele lucrării au fost obținute în urma utilizării următoarelor metode de cunoaștere: sinteza, analiza, și comparația. Cea din urmă a contribuit la evidențierea modalității reglementării procedurilor speciale în Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.

Expunerea conținutului de bază

Potrivit art. 280 alin. (1), (2) și (3) din CPC, „(1) În procedură specială, cauzele se examinează de instanțele judecătorești după regulile

de examinare a acțiunilor civile, cu excepțiile și completările stabilite în prezentul cod la cap. XXIII-XXXIV și în alte legi.

Potrivit art. 279 alin. (1) lit.e) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova [2], „Instanța judecătorească examinează în procedură specială cauze cu privire la măsurile de ocrotire contractuale și judiciare.”

Referitor la noțiunea și natura juridică a procedurii speciale în literatura de specialitate sunt expuse diferite opinii. Unii autori menționează și faptul că în ordinea procedurii speciale se constată nu doar faptele juridice, de care depinde apariția sau stingerea drepturilor personale sau patrimoniale ale cetățenilor sau organizațiilor, dar se confirmă prezența sau lipsa dreptului nelitigios, precum și se mai stabilește statutul juridic al cetățeanului sau al patrimoniului [1, p. 117].

În alin. (1) lit.f) al art. 302 din CPC al RM,

legiuitorul a prevăzut posibilitatea lărgirii numărului cauzelor care urmează a fi examinate în procedură specială privind măsurile de ocrotire. Lista cauzelor enumerate în alin. (1) lit.(a) – lit.(e) art. 302 CPC al RM este neexhaustivă. Astfel, art. 302 alin. (1) lit.(a) – lit.(e) CPC al RM stipulează neexhaustiv cauzele de constatare a faptelor care au valoare juridică, care urmează a fi examinate în procedură privind măsurile de ocrotire, după cum urmează: a) de instituire, reînnoire sau revocare a unei măsuri de ocrotire judiciare (ocrotire provizorie, tutelă sau curatelă); b) de modificare a condițiilor în care se exercită o măsură de ocrotire judiciară; c) de desemnare și revocare a ocrotitorului provizoriu, curatorului, tutorelui, membrilor consiliului de familie, curatorului supleant, tutorelui supleant, curatorului special, tutorelui special; d) de contestare a deciziilor consiliului de familie sau a autorității tutelare în orice aspect ce ține de măsura de ocrotire contractuală sau judiciară; e) de contestare a faptului producerii efectelor unui mandat de ocrotire în viitor, de suspendare, revocare a mandatului de ocrotire în viitor, precum și de acordare a unor împuterniciri suplimentare mandatarului sau unui mandatar special; f) de soluționare a altor chestiuni privind măsurile de ocrotire contractuale sau judiciare care, conform legii, sînt de competența instanței de judecată.

În temeiul art. 64 alin. (1) și (4) și a art. 96 alin. (1) și (4) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 6 iunie 2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 82, 86, art. 661), Guvernul a publicat Proiectul pentru aprobarea Regulamentului privind publicitatea măsurilor de ocrotire, prin care se aprobă Regulamentul privind **publicitatea măsurilor de ocrotire** (conform anexei nr. 1) și Modelul de extras privind măsura de ocrotire judiciară (conform anexei nr. 3). Potrivit pct.3 aceluiași proiect, Deciziile și hotărârile prin care au fost instituită, modificată sau revocată tutela sau curatela în privința minoru-

lui de către autoritățile tutelare și consiliile de familie, precum și hotărârile judecătorești prin care se instituie, modifică sau revocă măsuri de ocrotire judiciară (în continuare – măsuri de ocrotire), emise din momentul intrării în vigoare a Legii nr. 66/2017 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative și până în momentul intrării în vigoare a prezentei hotărâri de Guvern, se comunică de autoritățile emitente în adresa autorității competente de a realiza publicitatea măsurilor de ocrotire, în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri de Guvern.

Totodată, Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești urmează să remită lunar în adresa autorității competente de a realiza publicitatea măsurilor de ocrotire un Raport statistic privind măsurile de ocrotire judiciare instituite, modificate și revocate de către instanțele de judecată naționale. Prin aprobarea Regulamentului privind publicitatea măsurilor de ocrotire, se urmărește scopul reglementării modului în care se va asigura publicitatea instituirii, modificării și revocării tutelei și curatelei în privința minorului, a măsurii de ocrotire judiciară **în privința persoanei majore** sau care a dobândit capacitatea deplină de exercițiu pe altă cale (în continuare - publicitatea), informația difuzată cu ocazia realizării publicității respective și dreptul persoanelor interesate de a obține extrase privind tutela/curatela minorului sau măsura de ocrotire judiciară. Autoritatea competentă de a realiza publicitatea măsurilor de ocrotire este Ministerul Justiției, cu suportul direct al Agenției Resurse Informaționale Juridice [2].

Potrivit art. 74 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova: „În cazurile stabilite de lege, autoritățile publice competente, din proprie inițiativă, la cererea participanților la proces sau din oficiul instanței, pot interveni în proces până la pronunțarea hotărârii în primă instanță, precum și în instanța de apel, pentru a

depune concluzii, potrivit funcției, în vederea apărării drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale altor persoane, a intereselor statului și ale societății.

Instanța judecătorească poate, după caz, din oficiu să introducă în proces autoritatea publică competentă pentru a depune concluzii asupra cauzei în curs de examinare. Autoritățile menționate în prezentul articol au drepturile și obligațiile procedurale de participant la proces specificate la art.56 din prezentul cod, precum și în alte legi.

Prevederile articolului menționat stipulează o altă formă de participant în proces civil a autorităților publice pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor altor persoane – depunerea concluziilor [3, p. 262].

Astfel, scopul participării la proces al autorităților publice pentru depunerea concluziilor este realizarea atribuțiilor acestora [4, p. 35] în vederea apărării drepturilor, libertăților și intereselor altor persoane, a intereselor statului și ale societății.

Depunerea concluziilor de către autoritățile publice competente poate avea loc în baza a trei temeuri: - din proprie inițiativă a autorității publice; - la cererea participanților la proces; - din oficiul instanței [5].

Depunerea concluziilor ca formă de participare a autorităților publice la procesul civil se face numai dacă aceasta este prevăzut expres de lege. Prevederile legale pot să stipuleze obligativitatea depunerii concluziilor sau posibilitatea acestei acțiuni [4, p. 36].

Cazurile de participare la proces a autorităților publice pentru depunerea concluziilor sunt prevăzute, în principiu, de normele dreptului familiei, dreptului civil și de legislația procesual civilă. De cele mai multe ori, participă la procesul civil pentru depunerea concluziilor autoritatea tutelară.

Codul de procedură civilă stipulează obligativitatea participării autorității tutelare și la examinarea următoarelor cauze: instituirea

măsurilor de ocrotire judiciară. Potrivit art. 302 alin. (3) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova: ” Instanța de judecată care examinează cererea de pornire a procesului privind măsura de ocrotire solicită dosarul personal de la autoritatea tutelară de la domiciliul persoanei fizice.”.

Tendențe și evoluția procedurii de instituire a măsurilor de ocrotire

Prin Legea Nr.133 din 15/11/2018 a fost modernizat Codul civil RM. În acest scop, au fost studiate și s-au ținut cont de ultimele evoluții legislative pe plan internațional și european și în special: Proiectul Cadrului Comun de Referință (*Draft Common Frame of Reference*) al Uniunii Europene, dezvoltat de mediul academic din Europa, publicat în 2008. În partea în care anumite dispoziții sunt preluate din DCFR, la interpretarea și aplicarea lor s-a ținut cont de comentariile oficiale și ilustrațiile care însoțesc DCFR, au fost studiate Codul civil german, francez și altele, modificările s-a operat conform ultimelor tendințe europene și internaționale în materie, pentru a face legislația în materie mai exactă și mai previzibilă [8].

Modificările la art. 1408 și 1409 din Codul Civil al RM ajustează terminologia privind persoanele incapabile la noua terminologie a ocrotirii persoanei fizice. Totodată, în prevederile noului Cod civil și Codului de procedură civilă modernizat al Republicii Moldova se observă tendințele legislației internaționale spre egalitate dintre persoanele cu discernământ total și cele cu discernământ parțial.

Potrivit art.66 Codului civil RM: „Instanța de judecată și autoritatea tutelară exercită supravegherea generală a măsurilor de ocrotire, conform competenței prevăzute de lege. Atât instanța de judecată, cât și autoritatea tutelară pot vizita sau cere să se efectueze vizite persoanelor ocrotite și celor în privința cărora s-a

depus o cerere de instituire a măsurii de ocrotire”.

În cazul examinării cererii prevăzute la art.302 alin.(1), instanța de judecată audiază persoana fizică. Aceasta poate fi însoțită de altă persoană pe care a ales-o, care nu va avea calitatea de reprezentant în proces. Audierea are loc în ședință secretă, la care pot participa persoanele enumerate la art.48³⁰ alin.(1) din Codul civil. Avocatul persoanei este informat despre timpul și locul audierii. Persoana fizică poate cere să fie audiată în regim individual și închis, fiind însoțită, la dorință, de o persoană pe care a ales-o. Dacă este necesar, persoana fizică poate fi audiată și în prezența celorlalți participanți.

Potrivit alin. (3) art.308 Codului civil RM: „Persoana fizică poate cere să fie audiată în regim individual și închis, fiind însoțită, la dorință, de o persoană pe care a ales-o. Dacă este necesar, persoana fizică poate fi audiată și în prezența celorlalți participanți. Totodată, dacă consideră necesar, instanța de judecată poate desfășura audierea persoanei fizice în prezența medicului care o tratează sau în prezența altei persoane pertinente”.

Prevederile Codului de procedură civilă stipulează obligativitatea participării la proces de către autoritatea tutelară la examinarea următoarelor cauze: instituirea ocrotirii provizorii (art. 297 CC); instituirea măsurilor de ocrotire judiciare sub forma curatelei și tutelei (art.102 CC).

În conformitate cu art.94 Cod Civil: „Cereerea de instituire a măsurii de ocrotire judiciare poate fi depusă de către autoritatea tutelară, însă autoritatea tutelară poate depune cererea prevăzută la art.94 alin.(1) doar dacă persoanele indicate la alin.(1) lit.a)-e) au omis să o depună în termen de 3 luni de la data sesizării acestora de către autoritatea tutelară”.

Art. 96 CC prevede obligativitatea îndeplinirii formalităților de publicitate a măsurilor de ocrotire, sub sancțiunea de inopozabilitate față de terțe persoane.

Totodată, dacă prin decizia consiliului de familie se desemnează ori se revocă tutorele sau prin decizia consiliului de familie, după caz, a autorității tutelare, în temeiul art.136 CC, se limitează împuternicirile tutorelui, autoritatea tutelară este obligată să transmită autorității competente o copie de pe această decizie în scopul efectuării înregistrării respective, cu excepția cazului contestării deciziei în instanța de judecată.

În cazurile prevăzute de lege, drepturile, actele, faptele sau raporturile juridice devin opozabile terților exclusiv prin notare, dacă nu se dovedește că au fost cunoscute pe altă cale, în afara cazului în care din lege rezultă că simpla cunoaștere a acestora nu este suficientă pentru a suplini lipsa de publicitate. Absența notării prevăzute la art.435 alin.(2) pct.15) CC nu înlătură opozabilitatea față de terți dacă au fost îndeplinite formalitățile de publicitate prevăzute în articol menționat (art.96 alin.5).

Potrivit art. 302 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova: „În procedura privind măsurile de ocrotire se examinează cauzele: de instituire, reînnoire sau revocare a unei măsuri de ocrotire judiciare (ocrotire provizorie, tutelă sau curatelă); de modificare a condițiilor în care se exercită o măsură de ocrotire judiciară; de desemnare și revocare a ocrotitorului provizoriu, curatorului, tutorelui, membrilor consiliului de familie, curatorului supleant, tutorelui supleant, curatorului special, tutorelui special; de contestare a deciziilor consiliului de familie sau a autorității tutelare în orice aspect ce ține de măsura de ocrotire contractuală sau judiciară; de soluționare a altor chestiuni privind măsurile de ocrotire contractuale sau judiciare care, conform legii, sunt de competența instanței de judecată. La cererea participanților sau din oficiu, instanța de judecată poate dispune efectuarea unei anchete sociale sau efectuarea de constatări de

către orice autoritate ori persoană pertinentă. (art.308/3 CPC).

Autoritățile publice ce intervin în proces pentru a depune concluzii valorifică doar drepturile și obligațiile procedurale de participant la proces specificate de art. 56 CPC și de alte legi. Astfel, drepturile și obligațiile procedurale ale autorităților publice ce participă la proces pentru a depune concluzii sunt mai restrânse, decât în cazul primei forme de participare la proces a autorităților publice în vederea apărării drepturilor și intereselor legitime ale altor persoane (art. 73 CPC). Totodată, acțiunea în apărarea intereselor unei persoane în privința căreia este instituită o măsură de ocrotire judiciară (ocrotire provizorie, curatelă sau tutelă) poate fi intentată independent de existența cererii unei persoane interesate sau a reprezentantului ei legal (art. 73 alin.1 CPC).

Dacă organele, organizațiile, persoanele fizice care au intentat proces își retrag acțiunea înaintată în interesul reclamantului, iar acesta nu dorește să intervină în proces, survin efectele procesuale prevăzute la art.72 alin.(2). Astfel, renunțarea reclamantului la pretențiile înaintate în apărarea intereselor persoanei ocrotite, nu o privează pe aceasta de dreptul de a cere examinarea cauzei în fond.

Problema participării la proces a autorităților publice competente pentru depunerea concluziilor se soluționează de către judecător la faza pregătirii cauzei pentru dezbaterile judiciare (art. 185 alin. (1), lit. a) CPC). Instanța judecătorească examinează în procedură specială cauze cu privire la măsurile de ocrotire contractuale și judiciare (art.279 alin.1, lit e) CPC).

În procedură specială, instanța examinează cauzele cu participarea petiționarului, altor persoane interesate, precum și a autorităților publice conform art.74 CPC.

Persoanele fizice pot să-și apere interesele și drepturile ocrotite de lege în instanța de judecată personal sau prin reprezentanți [7, p. 14]. În funcție de importanța juridică a voinței

persoanelor reprezentate pentru apariția reprezentării judiciare, evidențiem: **reprezentare obligatorie legală** – pentru apariția căreia nu se cere acordul persoanei reprezentate; **reprezentare neobligatorie** – care poate apărea doar la dorința persoanei reprezentate [6, p. 58].

Potrivit art.306 CPC: ” În cazul cererii privind instituirea, modificarea sau revocarea unei măsuri de ocrotire judiciare, persoana fizică își poate alege un avocat sau poate solicita desemnarea unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat” [9].

Concluzii

Faza contradictorie o reprezintă judecata propriu-zisă, ce implică ascultarea obligatorie a persoanei a cărei punere sub interdicție este cerută, urmată de comunicarea hotărârii de punere sub interdicție, după rămânerea definitivă în legislația românească potrivit art. 941 din CPC al României [11, pct. 16].

Instanța de judecată și autoritatea tutelară care exercită supravegherea generală a măsurilor de ocrotire conform competenței prevăzute de lege, pot vizita sau cere să se efectueze vizite persoanelor ocrotite și celor în privința cărora s-a depus o cerere de instituire a măsurii de ocrotire, potrivit dispozițiilor art.66 Codului civil RM pentru a afla dorințele persoanei care urmează a fi pusă sub ocrotire judiciară.

La examinarea cauzei în fond, autoritatea publică va prezenta concluzia formulată în scris. Este evident că în cazul în care persoana ce urmează a fi pusă sub ocrotire nu are discernământ sau are discernământ diminuat, sau în cazul în care acțiunea a fost depusă și/sau retrasă de către autoritatea tutelară, pentru a preveni conflictul de interese avocatul desemnat din oficiu de către instanță de judecată va apărea ca un **reprezentant legal** al acestuia, pentru reprezentarea și apărarea intereselor sale legitime în instanța de judecată.

În cazul prevăzut de dispozițiile alin. 58/1

alin (5) CPC RM, la cererea persoanei ocrotite sau din oficiu, cu acordul persoanei ocrotite, instanța de judecată care examinează cauza poate desemna, prin încheiere, un *curator special* care va asista persoana în cauza respectivă sau un tutore special care va reprezenta persoana în cauza respectivă (capacitatea de exercițiu al drepturilor procedurale civile a persoanei în privința căreia este instituită o măsură de ocrotire judiciară).

Poziția procesuală a autorităților tutelare care intervine în proces cu privire la instituirea măsurii de ocrotire în calitate de persoană interesată pentru a depune concluzii urmează a fi diferențiată de poziția procesuală a petiționarului în apărarea intereselor beneficiarului măsurii de ocrotire. În ultim caz, se impune desemnarea din oficiu de către instanța de judecată a unui reprezentant legal persoanelor cu discernământ total și celor cu discernământ parțial, măsura similară celei stabilite conform legislației române. În caz de nevoie instanța de tutelă poate numi un curator special până la soluționarea definitivă a cererii de punere sub interdicție (art. 167 Cod civil al României). Astfel se instituie o măsură de ocrotire provizorie, iar în cazul în care cererea este respinsă, curatela instituită pe durata procesului încetează de drept [10, 11, pct.16].

În opinia autorilor români, în lipsa unui tutore sau a unui curator, anumite persoane cu dizabilități ar putea beneficia de un reprezentant personal care s-ar asigura de faptul dacă drepturile lor sunt respectate și exercitate, este vorba de proiectul legislativ propus pentru modificarea Legii nr. 448/2006 al României cu privire la protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap pentru a introduce reprezentantul personal, care va fi un angajat al statului. În expunerea de motive, inițiatorii proiectului de lege argumentează că aceste noi prevederi vor preveni încălcări ale drepturilor persoanelor cu dizabilități

și că astfel de modificări sunt necesare, deoarece în România nu există, momentan, un mecanism eficient de *reprezentare independentă* [12].

Prin urmare, este nevoie de a introduce câteva prevederi noi care ar garanta reprezentarea intereselor legitime în instanță a celui ocrotit, de exemplu prin reprezentant legal instituit prin lege.

Reglementarea procedurii instituirii măsurilor de ocrotire este de competența internă a statului, astfel că fiecare stat are propria sa tratare a acestui aspect. O atenție deosebită se acordă principiului privind respectarea dorinței și sentimentelor persoanei vizate la instituirea și punerea în aplicare a măsurilor de ocrotire, în speță, a adultului incapabil, preocupările comunității internaționale în materie de ocrotire sunt bazate pe dorințele din trecut și prezent și sentimentele celui interesat [13].

În legislația română, s-a propus ca în lipsa unui tutore sau a unui curator, anumite persoane cu dizabilități să poată beneficia de un reprezentant personal care s-ar asigura de faptul că drepturile lor sunt respectate și exercitate. Reprezentantul va fi pentru persoanele care au nevoie de cineva care să îi reprezinte, dar care nu au parte de o astfel de formă de protecție juridică.

Practica judiciară a demonstrat că legea procesual civilă a Republicii Moldova nu acoperă toate formele de reprezentare a persoanei puse sub ocrotire în fața instanței de judecată, iar cauzele, prin care se solicită instituirea măsurii de ocrotire judiciară examinate în procedura civilă specială ori la cererea oricărei persoane interesate sau de instanța de judecată din oficiu, trebuie să fie examinate în contradictoriu.

Referințe bibliografice

1. BELEI, Elena, CHIFA, Felicia, BORȘ, Ana. *Drept procesual civil. Partea specială*. Ed. Lexon-Prim: Chișinău, 2016, 492 p.

2. Proiect Guvernului din 2019, pentru aprobarea Regulamentului privind publicitatea măsurilor de ocrotire, <http://www.justice.gov.md/libview.php?l=ro&idc=184&id=4325> (Accesat – 22.09.2023)

3. PRISAC, A. *Comentariul Codului de procedură civilă al Republicii Moldova*. Editura Cartea Juridică, Chișinău, 2019, 1315 p.

4. ДОБРОВОЛЬСКИЙ, А. А. *Участие органов государственного управления в гражданском процессе*. Москва, Госюриздат, 1958, 400 с.

5. MACINSKAIA, V., VISTERNICAN, D., BELEI, E. *Drept procesual civil; Intentarea, pregătirea și examinarea în fond a pricinilor civile; Proceduri necontencioase în procesul civil*. Chișinău, Ed. Elan Inc, 2008, 200 p.

6. DORFMAN, I. *Drept procesual civil. Note de curs*. Tipografia Orhei, 2010, 248 p.

7. ПОЛУДНЯКОВ, В. Н. *Судья ведет прием*. Юридическая литература. 1991. с.14.

8. Lege Nr. 133 din 15-11-2018 privind modernizarea Codului civil.

9. Cod civil și Cod de procedură civilă al Republicii Moldova, www.legis.md

10. Cod civil și Cod de procedură civilă al României

11. Decizia nr. 795 din 4 noiembrie 2020, Curtea Constituțională, Publicat în Monitorul Oficial nr. 1299 din 28 decembrie 2020, România, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/235683> (Accesat – 22.09.2023)

12. VRABIE, A. *Anumite persoane cu handicap vor putea avea reprezentant dacă nu au tutore sau curator*, www.avocatnet.ro, articol, 10 aprilie 2019.

13. *Codice civile Studium. Dottrina, giurisprudenza, schemi, esempi pratici*. La tribuna, di Luigi Tramontano, 31 gen. 2018, Italia.